

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2021
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język hiszpański
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy Poziom rozszerzony
<i>Termin egzaminu:</i>	13 maja 2021 r. – poziom podstawowy 18 maja 2021 r. – poziom rozszerzony
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	17 września 2021 r.

Opracowanie

Anna Łochowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Krystyna Łapieńska-Rey (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opieka merytoryczna

Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Beata Trzcińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa

tel. 22 536 65 00, fax 22 536 65 04

e-mail: sekretariat@cke.gov.pl

www.cke.gov.pl

Język hiszpański

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

W roku szkolnym 2020/2021 egzamin maturalny z języka hiszpańskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z języka hiszpańskiego na poziomie podstawowym składał się z 40 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, zadań na dobieranie) oraz jednego zadania otwartego rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (15 zadań zamkniętych), rozumienia tekstów pisanych (15 zadań zamkniętych), znajomości środków językowych (10 zadań zamkniętych) i tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte). Zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych oraz jedno zadanie sprawdzające znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte oraz 10 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		713
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	668
	z techników	45
	ze szkół na wsi	4
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	36
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	133
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	540
	ze szkół publicznych	634
	ze szkół niepublicznych	79
	kobiety	518
	mężczyźni	195
	bez dysleksji rozwojowej	622
	z dysleksją rozwojową	91

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

¹ Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. poz. 493, z późn. zm.).

TABELA 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	1
	słabowidzący	1
	niewidomi	1
	słabosłyszący	1
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	ogółem	4

3. Przebieg egzaminu

TABELA 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		13 maja 2021 r.	
Czas trwania egzaminu		120 minut	
Liczba szkół		344	
Liczba zespołów egzaminatorów*		8	
Liczba egzaminatorów*		78	
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)		2	
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)		8	

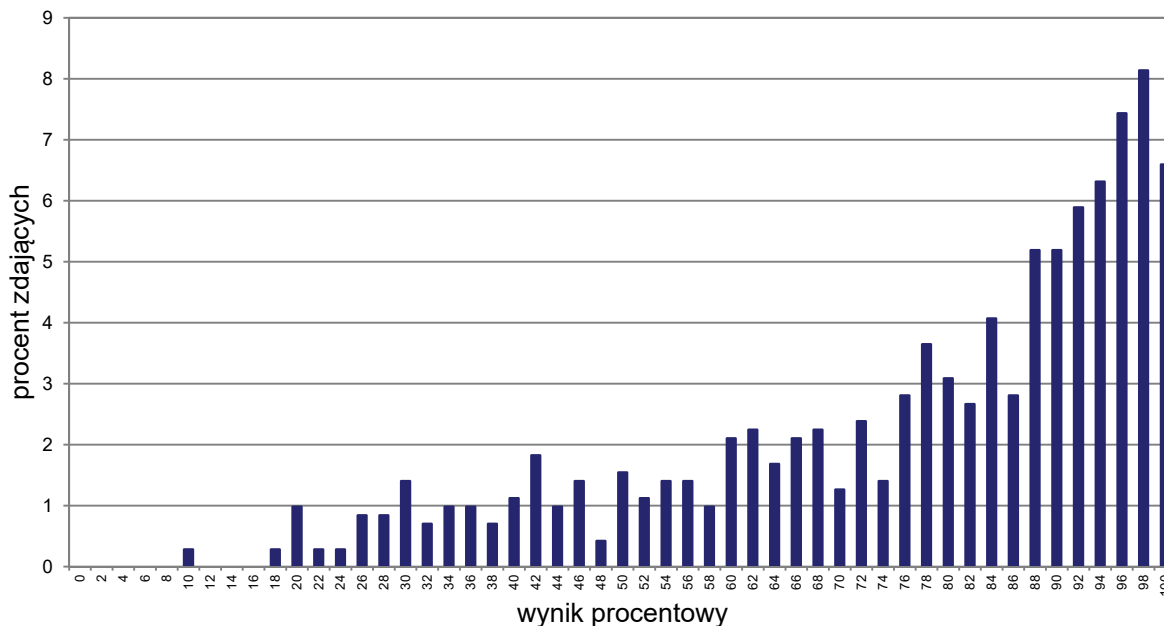
* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 2223, z późn. zm.).

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2020 r. poz. 1327, z późn. zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

WYKRES 1. Rozkład wyników zdających

TABELA 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów*
ogółem	713	10	100	84	98	76	22	96%
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	668	10	100	84	98	78	21	97%
z techników	45	18	100	60	30a	60	29	82%
bez dysleksji rozwojowej	622	10	100	84	98	77	21	96%
z dysleksją rozwojową	91	22	100	78	94	72	23	94%

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

a. Istnieje wiele wartości modalnych. Podano wartość najmniejszą.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. Poziom wykonania zadań

Rozumienie ze słuchu

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2021		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
1.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie proste, typowe wypowiedzi ustne, artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka [...].</i>	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	91
1.2.			77
1.3.			73
1.4.			82
1.5.			83
2.1.		2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	68
2.2.			76
2.3.		2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	86
2.4.		2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	72
3.1.		2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	81
3.2.		2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	75
3.3.			63
3.4.			81
3.5.			71
3.6.			2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.

Rozumienie tekstów pisanych

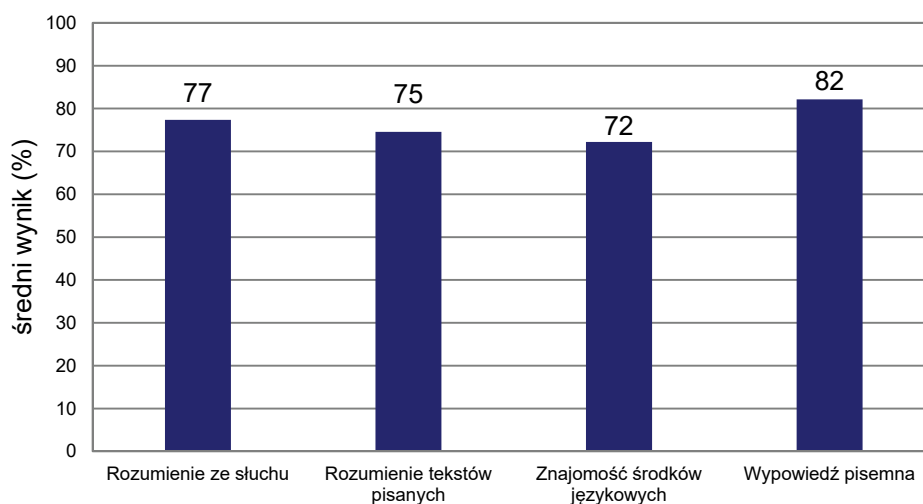
Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2021		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
4.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] proste wypowiedzi pisemne [...].</i>	3.2) Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	90
4.2.			78
4.3.			76
4.4.			81
5.1.		3.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	72
5.2.		3.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	81
5.3.		3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	75
6.1.		3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	80
6.2.			77
6.3.			81
6.4.			66
6.5.		3.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	54
7.1.		3.6) Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	75
7.2.			69
7.3.			64

Znajomość środków językowych

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2021		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
8.1.	<p>I. Znajomość środków językowych.</p> <p><i>Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i></p>	<p>1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</p>	69
8.2.			86
8.3.			64
8.4.			63
8.5.			62
9.1.			74
9.2.			80
9.3.			58
9.4.			87
9.5.			80

Wypowiedź pisemna

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2021		Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe		
10.	I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	5.1) Zdający opisuje [...] miejsca, zjawiska i czynności.	treść	83
		5.3) Zdający przedstawia fakty z przeszłości [...].		
		5.4) Zdający relacjonuje wydarzenia z przeszłości.	spójność	87
		5.6) Zdający przedstawia opinie innych osób.		
5.9) Zdający opisuje doświadczenia swoje [...].	zakres środków językowych	83		
7.2) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.				
		1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	poprawność środków językowych	75

WYKRES 2.

Średnie wyniki zdających w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

W roku szkolnym 2020/2021 egzamin maturalny z języka hiszpańskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z języka hiszpańskiego na poziomie rozszerzonym składał się z 29 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, zadań na dobieranie) oraz 9 zadań otwartych, w tym 8 krótkiej i 1 rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (12 zadań zamkniętych), rozumienia tekstów pisanych (13 zadań zamkniętych), znajomości środków językowych (4 zadania zamknięte i 8 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi) oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi). Zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych oraz dwa zadania sprawdzające znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub w minimalnym stopniu adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte lub otwarte w obszarach rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych i znajomości środków językowych oraz 13 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 6. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		1094
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	1011
	z techników	83
	ze szkół na wsi	6
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	68
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	258
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	762
	ze szkół publicznych	992
	ze szkół niepublicznych	102
	kobiety	838
	mężczyźni	256

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

¹ Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. poz. 493, z późn. zm.).

TABELA 7. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	3
	słabowidzący	3
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	1
	ogółem	7

3. Przebieg egzaminu

TABELA 8. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		18 maja 2021 r.	
Czas trwania egzaminu		150 minut	
Liczba szkół		465	
Liczba zespołów egzaminatorów*		8	
Liczba egzaminatorów*		78	
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)		1	
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)		19	

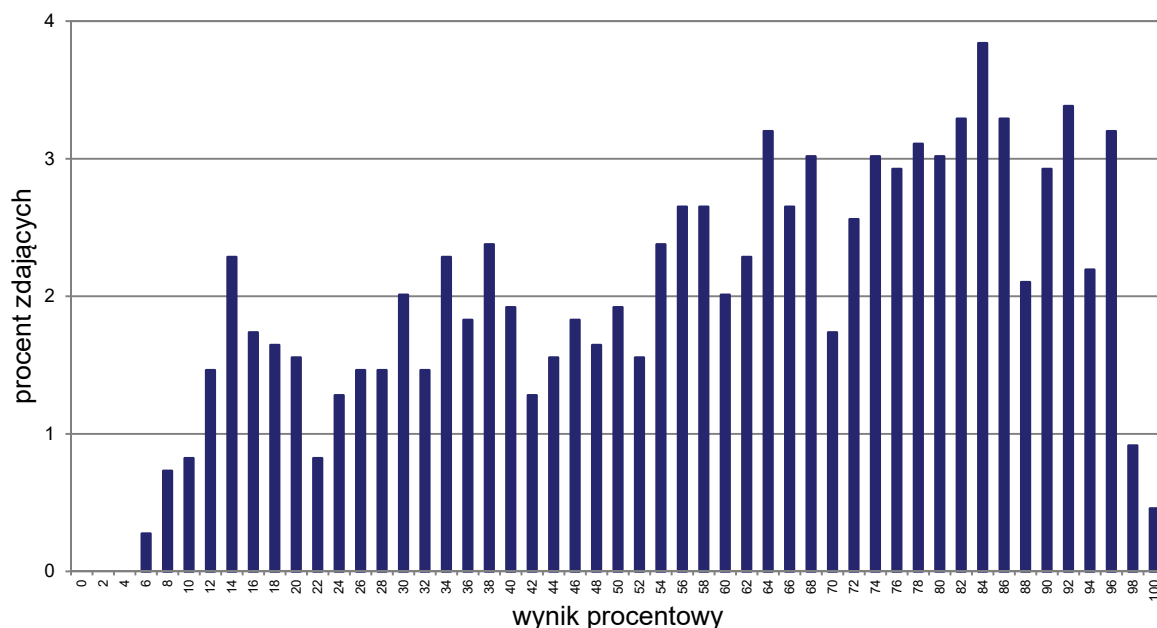
* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 2223, z późn. zm.).

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2020 r. poz. 1327, z późn. zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

WYKRES 3. Rozkład wyników zdających

TABELA 9. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	1094	6	100	64	84	60	25
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	1011	6	100	64	84	61	24
z techników	83	6	100	30	12a	42	29

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów.

a. Istnieje wiele wartości modalnych. Podano wartość najmniejszą.

Poziom wykonania zadań

TABELA 10. Poziom wykonania zadań

Rozumienie ze słuchu

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2021		Poziom wykonania zadania (%)	
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe		
1.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</i>	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	73	
1.2.		2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	71	
1.3.			69	
2.1.		2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	43	
2.2.			48	
2.3.			44	
2.4.			44	
3.1.			2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	44
3.2.				38
3.3.				60
3.4.				66
3.5.		2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.		53

Rozumienie tekstów pisanych

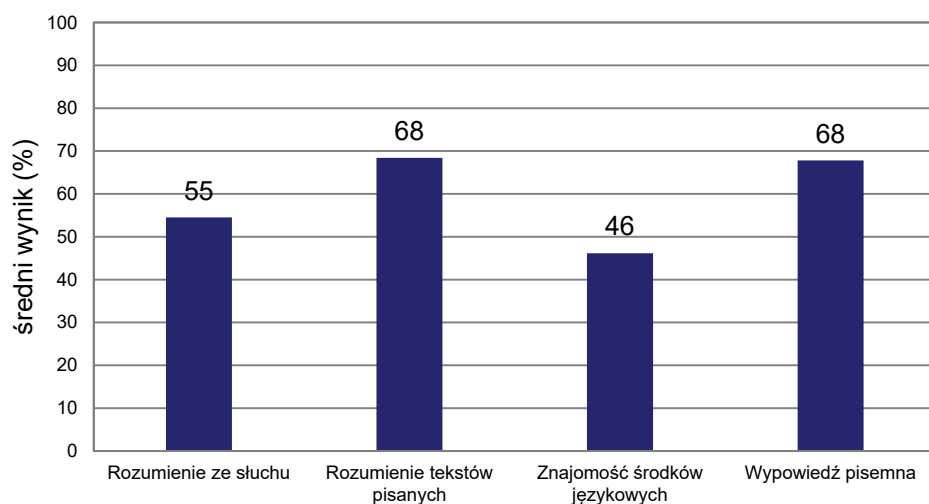
Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2021		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
4.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</i>	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	66
4.2.			77
4.3.			74
4.4.			87
5.1.		3.6) Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	63
5.2.			52
5.3.			51
5.4.			62
6.1.		3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	68
6.2.			71
6.3.			68
6.4.			75
6.5.			3.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu. 77

Znajomość środków językowych

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2021		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
7.1.	<p>I. Znajomość środków językowych.</p> <p><i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i></p>	<p>1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</p>	66
7.2.			58
7.3.			49
7.4.			67
8.1.			51
8.2.			42
8.3.			45
8.4.			63
9.1.			41
9.2.			11
9.3.			35
9.4.			25

Wypowiedź pisemna

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2021		Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe		
10.	<p>I. Znajomość środków językowych</p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna</p>	5.1) R Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	treść	75
		5.2) R Zdający przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu.		
		5.4) Zdający relacjonuje wydarzenia z przeszłości.	spójność	72
		5.5) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia.		
5.9) Zdający opisuje doświadczenia swoje i innych.	zakres środków językowych	61		
5.11) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.				
		1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	poprawność środków językowych	61

WYKRES 4.

Średnie wyniki zdających w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Komentarz

Poziom podstawowy

Średni wynik uzyskany przez maturzystów przystępujących do egzaminu z języka hiszpańskiego na poziomie podstawowym wyniósł 76% punktów.

Zdający najlepiej poradzili sobie z tworzeniem wypowiedzi pisemnej (średni wynik – 82%). Nieco niższe wyniki uzyskali za rozwiązanie zadań z obszarów rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstów pisanych (średni wynik – odpowiednio 77% i 75% punktów). Najwięcej trudności sprawiło im rozwiązanie zadań sprawdzających znajomość środków językowych (72% punktów).

W obszarze rozumienia ze słuchu tegoroczni maturzyści dobrze poradzili sobie zarówno z zadaniami sprawdzającymi umiejętność wyszukiwania określonych informacji w tekście, jak i z zadaniami sprawdzającymi ogólne rozumienie tekstu (średni wynik – odpowiednio 77% i 78%).

Spośród dziewięciu zadań sprawdzających pierwszą z wymienionych umiejętności tylko rozwiązanie zadania 3.3. sprawiło zdającym nieco więcej problemów. Przyjrzyjmy się mu dokładniej.

Na podstawie wysłuchanego krótkiego tekstu informacyjnego, maturzyści mieli stwierdzić, skąd pochodzi zwyczaj zawieszania kłódek na mostach.

3.3. La costumbre de colocar candados en un puente tiene su origen en

- A. un amor infeliz.
- B. una tradición griega.
- C. la trágica muerte de un soldado.

Transkrypcja:

¿De dónde surge la moda de colocar un candado en un puente? Pues durante la primera Guerra Mundial, en un pueblo de Serbia, una maestra y un militar estaban prometidos, pero él tuvo que irse a luchar en el frente de Grecia. Allí conoció a otra mujer e inició una nueva relación amorosa. Cuando rompió con su antigua novia, esta murió de dolor y pena. Desde entonces, las jóvenes serbias empezaron a ir al puente donde la pareja solía encontrarse y a colocar allí candados para atrapar a sus enamorados y así no ser abandonadas.

Prawidłową odpowiedź **A.** wskazało 63% maturzystów. O tym, że popularna dziś na całym świecie tradycja ma swoje korzenie w historii nieszczęśliwej miłości świadczył fragment opisujący tragiczne losy młodej Serbki, zdradzonej i porzuconej przez ukochanego, żołnierza jednej z walczących armii. Kłódki zawieszane przez zakochane serbskie dziewczęta na moście, na którym niegdyś spotykała się para, miały chronić je przed podobnym doświadczeniem. Tymczasem blisko jedna czwarta zdających mylnie uznała odpowiedź **C.** za poprawną. Osobom, które nie zrozumiały dokładnie opisanych okoliczności, odpowiedź ta mogła wydać się logiczna: skoro żołnierz wyruszył na front, to zapewne zginął. Takie

skojarzenie mógł nasunąć fragment nagrania *murió de dolor y pena*. Jednak słowa te odnosiły się nie do żołnierza, a do pogrążonej w rozpacz jego narzeczonej.

Poziom wykonania pozostałych zadań sprawdzających umiejętność wyszukiwania określonych informacji w tekście był wysoki i wahał się od 71% do 91%. Najłatwiejsze okazało się zadanie 1.1., oparte na fragmencie wywiadu z kolekcjonerem modeli samochodów. Ponad 90% maturzystów zrozumiało, że Sergio zaczął tworzyć swoją kolekcję już w dzieciństwie.

Wśród zadań wymagających ogólnego rozumienia tekstu najmniej problemów sprawiło tegorocznym maturzystom zadanie 2.3., sprawdzające umiejętność określania głównej myśli tekstu. Mężczyzna, odwołując się do własnych przykrych doświadczeń, uzasadniał, dlaczego i w jaki sposób postanowił walczyć z przejawami nienawiści w Internecie. Poprawną odpowiedź **A**. (*El hablante*) *explica las razones de su proyecto*. wybrało 86% zdających. Trudniejsze okazały się zadania 2.1., 2.2. i 2.4. sprawdzające umiejętność określania intencji nadawcy. Przyjrzyjmy się bliżej zadaniu 2.1.

Fragment zadania:

El/la hablante

- B. pide consejo para solucionar un problema.
- C. **aconseja** cómo actuar en **una situación difícil**.
- D. critica una iniciativa innovadora de una persona.

2.1.

B

Transkrypcja:

Texto 1

Estoy en una situación difícil y la verdad es que no sé qué hacer. Desde hace casi un año, una persona crea perfiles ficticios y se hace pasar por mí. Lo peor es que me insulta, me amenaza y conoce muchos detalles de mi vida personal. Creo saber quién es, pero no tengo pruebas para señalarlo con el dedo. Un amigo policía me **aconsejó** que denunciara el acoso, pero no estoy convencido. **Y vosotros, ¿qué haríais?**

Prawidłową odpowiedź **B**. wybrało 68% zdających. Kluczowe dla rozwiązania tego zadania były dwa zdania: pierwsze, w którym mężczyzna sygnalizował powagę sytuacji i brak pomysłu na rozwiązanie zaistniałego problemu, oraz ostatnie, w którym pytał potencjalnych rozmówców, co zrobiliby na jego miejscu. Oba fragmenty jednoznacznie wskazywały, że osoba mówiąca prosi o radę. Analiza wyboru dystraktorów w tym zadaniu pokazuje, że wśród błędnych odpowiedzi najczęściej wybieraną była odpowiedź C. Niewykluczone, że część maturzystów pomyliła znaczenia słów *aconsejar* (radzić komuś, doradzać) i *pedir consejo* (prosić o radę). Inni zdający, szczególnie ci o niższych kompetencjach językowych, mogli zasugerować się pojawiającymi się w nagraniu i w zdaniu C. podobnie brzmiącymi wyrazami *aconseja* / *aconsejó* oraz wyrażeniem *una situación difícil*. Nie zrozumieli, że mężczyzna informował tylko, co doradził mu znajomy policjant. Drugą dość często wybieraną błędną odpowiedzią w tym zadaniu było zdanie D. Zdający zrozumieli, że mężczyzna skarży

się na postępowanie jakiejś osoby i skojarzyli ten fakt z czasownikiem *criticar*. Nie zwrócili uwagi, że w dobieganym zdaniu nie chodziło o krytykę osoby, lecz krytykę nowatorskiego przedsięwzięcia, a w wysłuchanym tekście nie było o tym mowy. Zadanie to okazało się najtrudniejsze nie tylko spośród zadań sprawdzających umiejętność określania intencji nadawcy, ale spośród wszystkich zadań wymagających ogólnego zrozumienia tekstu słuchanego. Zadania 2.2. i 2.4. poprawnie rozwiązało odpowiednio 76% i 72% zdających, a zadania 3.1. i 3.6., sprawdzające umiejętność określania kontekstu wypowiedzi, – odpowiednio 81% i 83% maturzystów.

Tegoroczni abiturienti dobrze opanowali również umiejętności sprawdzane w obszarze rozumienia tekstów pisanych. Najwyższe średnie wyniki – po 76% – uzyskali za rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętność wyszukiwania określonych informacji w tekście oraz za zadania wymagające zrozumienia tekstu w całości. Średni wynik za zadania sprawdzające umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu był nieco niższy i wyniósł 70%.

W tej części arkusza najłatwiejsze okazało się zadanie 4., w którym zdający mieli wykazać się umiejętnością określania głównej myśli poszczególnych części tekstu. Polegało ono na przyporządkowaniu odpowiednich nagłówków do czterech akapitów dotyczących działalności Banku Żywności. Poszczególne nagłówki poprawnie dobrało od 76% do 90% zdających, a średni wynik za rozwiązanie całego zadania 4. wyniósł 81% .

Łatwe okazały się też zadania 5.1. i 5.2., oparte na krótkich tekstach, w których sprawdzane były odpowiednio umiejętność określania głównej myśli tekstu (72% poprawnych rozwiązań) oraz określania intencji autora (81% poprawnych rozwiązań). Wyzwaniem dla zdających stało się natomiast określenie głównej myśli dłuższego tekstu informacyjnego w zadaniu 6.5.

6.5. El texto trata de

- A. la desilusión de uno de los habitantes de un pueblo.
- B. una fortuna malgastada por los habitantes de un pueblo.
- C. un acontecimiento afortunado en la vida de un pueblo.
- D. las controversias acerca de un reportaje sobre la vida de un pueblo.

Tekst dotyczył hiszpańskiej miejscowości Sodeto, w której w 2011 r. padła rekordowa wygrana w loterii bożonarodzeniowej. Wielu jej mieszkańców z dnia na dzień stało się milionerami. Tematem przewodnim artykułu było owo szczęśliwe zdarzenie, które rozślawiło małą wioskę na cały świat. Poprawną odpowiedź **C.** wskazało 54% zdających. Analiza wyboru dystraktorów pokazuje, że wiele osób wybrało opcję A. lub B. Odpowiedź A. mogła wydać się atrakcyjna niektórym zdającym, ponieważ autor artykułu sporo miejsca poświęcił zamieszkałemu w Sodeto greckiemu filmowcowi Costasowi Mitsotakisowi, który jako jedyny nie zakupił losu i w konsekwencji nic nie wygrał. Część maturzystów, opierając się bardziej na własnym przekonaniu niż na tekście, mogła założyć, że Mitsotakis przeżywał z tego powodu wielkie rozgoryczenie. Jednak przedstawione w tekście fakty przeczyły takiemu przypuszczeniu, a fragment *Ese mismo día Costas, en lugar de sentirse frustrado, salió a la calle con su cámara al hombro y comenzó a grabar la alegría de los vecinos (...)* definitywnie wykluczało odpowiedź A. Z kolei osoby, które wybrały odpowiedź B. najprawdopodobniej zasugerowały się użytym w niej rzeczownikiem *fortuna*, który skojarzyły z wygranymi sumami lub szczęśliwym trafem. Nie zwróciły uwagi na sens całego wyrażenia – *fortuna malgastada* (dosł. fortuna źle wydana). Jak informował autor tekstu, mieszkańcy

wioski nie ulegli pokusie roztrwonienia pieniędzy na dobra luksusowe. Przeznaczyli je na spłatę długów i inwestycje w rolnictwo, a więc dobrze spożytkowali wygraną.

Znacznie lepiej zdający poradzi sobie z wyszukaniem określonych informacji we wspomnianym artykule. Poprawne rozwiązania w zadaniach 6.1.–6.3. wskazało ponad trzy czwarte abiturientów (odpowiednio 80%, 77% i 81%). Tylko zadanie 6.4. okazało się nieco trudniejsze.

Fragment tekstu:

5. Costas pensaba realizar el estreno del documental *Cuando tocó* en el mismo Sodeto. Quería invitar a todos los habitantes del pueblo y grabar sus reacciones al verse en la pantalla. Estas imágenes captadas por cinco cámaras de vídeo se incluirían en la versión definitiva de su documental. Pero ya antes de la emisión del reportaje en España, Mitsotakis recibió más de cien llamadas de periodistas y medios de comunicación de otros países que querían hacerle entrevistas.

6.4. Por el párrafo 5 nos enteramos de que Costas

- A. recibió muchas ofertas de empleo.
- B. iba a añadir algunas escenas más a su documental.
- C. intentó contactar con varios medios de comunicación.
- D. pensaba realizar varios documentales basados en historias parecidas.

Zadanie to poprawnie rozwiązało 66% maturzystów. O tym, że Mitsotakis zamierza dodać kilka scen do reportażu nakręconego w dniu, w którym padła główna wygrana, wyraźnie mówił fragment *Estas imágenes captadas por cinco cámaras de vídeo se incluirían en la versión definitiva de su documental*. Tę samą myśl wyrażało zdanie **B**. Tymczasem wiele osób, kierując się prawdopodobnie informacjami zawartymi w ostatnim zdaniu akapitu o reakcji mediów, zaznaczyło błędną odpowiedź C. Aby uznać tę opcję za niepoprawną, należało zrozumieć kto z kim usiłował się skontaktować. Z tekstu jasno wynikało, że to nie Mitsotakis zabiegał o kontakt z mediami, lecz przedstawiciele mediów zasypywali go pytaniami i propozycjami wywiadów. Drugą najczęściej wybieraną odpowiedzią było zdanie A. Liczne telefony od dziennikarzy i wspomniane propozycje wywiadów zostały najprawdopodobniej skojarzone ze słowem *ofertas* (oferty, propozycje), ale bez uwzględnienia kontekstu, w którym to słowo się pojawiało. W zdaniu A. mowa była o propozycjach zatrudnienia greckiego filmowca (*ofertas de empleo*), a o tym autor artykułu nie wspominał.

Najslabiej opanowaną przez tegorocznych maturzystów umiejętnością w obszarze rozumienia tekstów pisanych okazało się rozpoznawanie związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik 70%). Zadanie polegało na uzupełnieniu luk w krótkim tekście o Albercie Einsteinie brakującymi zdaniami. Poszczególne luki 7.1.–7.3. poprawnie uzupełniło odpowiednio 75%, 69% i 64% zdających. Przyjrzyjmy się zadaniu 7.3., które sprawiło zdającym najwięcej problemów.

Fragment tekstu:

En ese país* se calificaba del uno al seis (siendo el uno la nota más baja y seis la más alta). Albert era de los que sacaban todo con seis y excepcionalmente algún cinco. Por el contrario, en su país de origen, Alemania, la calificación en las escuelas era totalmente a la inversa: el uno era la nota más alta y el seis la más baja. **7.3. D** Al ver las notas de Einstein, pensó que había sido un mal estudiante, y así nació el mito de las malas notas que, en realidad, el gran científico nunca había sacado.

* W zdaniu poprzedzającym cytowany fragment mowa była o Szwajcarii, gdzie mieszkał młody Einstein.

Fragment zadania:

- A.** Efectivamente, las notas de Albert Einstein no correspondían a sus verdaderas capacidades intelectuales.
- C.** Estos no fueron especialmente cuidadosos analizando la documentación referente a los progresos escolares del genio de la física.
- D.** De modo que muchos años después, alguien, sin tener en cuenta el método de calificación suizo, sacó conclusiones falsas.

Kontekst, w którym pojawiała się luka, wskazywał, że dobierane zdanie musi zawierać informację o kimś, kto przeanalizował oceny uzyskane przez Einsteina w niemieckiej szkole. Jednak to nie gwarantowało jeszcze sukcesu. Istotne dla rozwiązania tego zadania było też dostrzeżenie związków leksykalno-gramatycznych między zdaniami, a w szczególności zwrócenie uwagi na formę osobową występującego w zdaniu po luce czasownika *pensar*. Wszystkie warunki zadania spełniało tylko zdanie **D.**, w którym kluczową rolę pełnił zaimek osobowy *alguien*. Wielu maturzystów wybrało zdanie C. Zdający prawdopodobnie kierowali się wyłącznie zawartą w nim informacją o badaniu dokumentów dotyczących postępów szkolnych fizyka, a nie przeanalizowali dobieranego zdania pod kątem związków leksykalno-gramatycznych. Zaimek wskazujący *estos* nie łączył się ani ze zdaniem poprzedzającym lukę (brak odniesienia do osób), ani ze zdaniem po luce (brak zgodności gramatycznej z orzeczeniem w zdaniu głównym). Dość atrakcyjna okazała się też odpowiedź A. Osoby, które ją wybrały, prawdopodobnie zasugerowały się słowem *notas* użytym w dobieranym zdaniu i w zdaniach przylegających do luki, ale nie zrozumiały dokładnie ich sensu. Utworzony fragment był wewnątrznie niespójny i nielogiczny.

Znajomość środków językowych sprawdzana była w zadaniach 8. i 9. Średnie wyniki za rozwiązanie tych zadań wyniosły odpowiednio 69% i 76% punktów.

W zadaniu 8., opartym na krótkim tekście narracyjnym, cztery na pięć zadań sprawdzało znajomość słownictwa. Najmniej problemów sprawiło zdającym uzupełnienie luki 8.2. Kluczowym dla rozwiązania tego zadania była znajomość wyrażenia *a veces, cada vez i en vez de*. Punkt w tym zadaniu zdobyło 86% zdających. Znacznie większym wyzwaniem okazało się zastosowanie odpowiedniej konstrukcji peryfrastycznej w zadaniu 8.3. (64% poprawnych odpowiedzi), wybór pasującego do kontekstu zwrotu grzecznościowego w zadaniu 8.4. (63% poprawnych odpowiedzi) czy uzupełnienie luki 8.5. czasownikiem *ha tirado* (62% poprawnych odpowiedzi). Lepiej zdający poradzi sobie z uzupełnieniem luki 8.1. odpowiednim zaimkiem (69% poprawnych rozwiązań).

Zadanie 9. polegało na uzupełnieniu luk w parach zdań (tzw. set leksykalny). Wskazany wyraz musiał poprawnie uzupełniać luki w obu zdaniach. Wyniki uzyskane za poszczególne zadania okazały się dość wysokie. Najwięcej maturzystów, bo aż 87%, wybrało poprawną odpowiedź w zadaniu 9.4., w którym podaną parę zdań *No te preocupes, voy a hacerlo _____ tú dices.* i *Pensamos que, _____ hace mal tiempo, es mejor quedarnos en casa.* uzupełniał wyraz *como*. Łatwe okazały się też zadania 9.2. i 9.5. (po 80% poprawnych rozwiązań). W pierwszym z nich należało wykazać się znajomością zwrotów *tener lugar* i *yo, en tu lugar*, natomiast w drugim, znajomością różnych znaczeń przymiotników *listo*, *fuerte* i *suave*. Najtrudniejsze okazało się dobranie odpowiedniego przyimka w zadaniu 9.3., w którym sprawdzana była znajomość zwrotu *estar de pie* oraz typowej hiszpańskiej struktury z użyciem wyrażenia przyimkowego w funkcji przydawki (*de*+rzeczownik), którą uczniowie poznają w pierwszym roku nauki języka hiszpańskiego. Luki *estar _____ pie* i *la chica _____ las gafas* poprawnie uzupełniło przyimkiem *de* 58% zdających. Najczęstszym powodem utraty punktu w tym zadaniu było mylenie zwrotu *estar de pie* z *ir a pie*. Zadanie to okazało się jednym z dwóch najtrudniejszych w arkuszu.

Ostatnie zadanie w arkuszu polegało na stworzeniu własnej wypowiedzi pisemnej. W tym roku polecenie do tego zadania brzmiało następująco:

Od dwóch dni masz własną hulajnogę elektryczną. W e-mailu do kolegi z Hiszpanii:

- napisz, z jakiego powodu kupiłeś(-aś) sobie elektryczną hulajnogę
- poinformuj, skąd wzięłeś/wzięłaś pieniądze na jej zakup
- wyjaśnij, dlaczego rodzice byli przeciwni zakupowi hulajnogi
- opisz Twoją pierwszą przejażdżkę własną hulajnogą.

Tworząc wypowiedź pisemną, zdający powinni komunikatywnie przekazać wskazane w poleceniu informacje przy użyciu zróżnicowanych struktur leksykalno-gramatycznych, poprawnie stosować środki językowe oraz zaplanować swoją wypowiedź tak, aby była spójna i logiczna. Wysokie średnie wyniki uzyskane w poszczególnych kryteriach (spójność i logika wypowiedzi – 87% punktów, treść i zakres środków językowych – po 83% oraz poprawność środków językowych – 75%) wskazują, że tegoroczni maturzyści dobrze opanowali sprawdzane umiejętności. Zdecydowana większość zdających potrafiła w komunikatywny sposób przekazać określone w poleceniu informacje i nie miała problemu z ich rozwinięciem. Nie oznacza to jednak, że wszystkie podpunkty polecenia okazały się dla zdających jednakowo łatwe do zrealizowania.

Najmniej problemów sprawiła realizacja pierwszego i czwartego podpunktu polecenia. Wśród powodów zakupu hulajnogi najczęściej wymieniano wygodę poruszania się po mieście i możliwość szybkiego dotarcia na miejsce (np. do szkoły). Dla niektórych ważna była możliwość odbywania wspólnych przejażdżek z przyjaciółmi lub względy ekologiczne. Warto podkreślić, że bardzo wielu zdających nie zapomniało o użyciu środków językowych typowych dla zdań okolicznikowych przyczyny (*porque*) lub celu (*para*), dzięki czemu odbiorca – o ile poważne błędy językowe nie zakłócały komunikacji – nie gubił się w domysłach, dlaczego zdający chciał mieć hulajnogę.

Realizując czwarty podpunkt polecenia, zdający najczęściej informowali o czasie i miejscu przejażdżki oraz o swoich wrażeniach. Oto jedna z typowych wypowiedzi.

..... la primera vez que lo monté no me voy a olvidar la
 nunca: ¡era ^{algo} increíble! Pasé horas en el parque, cerca me
 admirando la velocidad. ¿Qué maravilloso es mi
 nuevo patinete!

Niektórzy maturzyści tworzyli bardziej szczegółowe opisy, starając się przedstawić następstwo różnych zdarzeń. W takich pracach często jednak dawały się zaobserwować spore braki w opanowaniu poprawnych form leksykalno-gramatycznych oraz nieznaną zasadą użycia czasów. Spójrzmy na jedną z takich prac.

..... Mi primera vez con el patinete eléctrico será
 muy divertido, porque después estábamos con
 mis amigos en el parque ~~de~~ de la ciudad.
 También hemos comprado los balones para ~~los~~
 cumpleaños
 los ~~padres~~ de mi compañera, que tiene
 menor hermana.

Brak konsekwencji w użyciu czasów przeszłych (*estábamos con mis amigos en el parque, hemos comprado los balones*), nieuzasadnione zastosowanie czasu przyszłego (*será muy divertido*) oraz przysłówka *después* sprawiły, że wypowiedź, w zamyśle autora ciekawa i oryginalna, stała się chaotyczna, niespójna, a miejscami wręcz pozbawiona sensu.

Nie wszystkim maturzystom udało się zrealizować drugi podpunkt polecenia. Najczęstszym sposobem zdobycia pieniędzy na zakup hulajnogi było podjęcie pracy sezonowej podczas wakacji lub gromadzenie oszczędności. Nieoceniona stawała się pomoc finansowa rodziców lub dziadków. Niestety, zdarzało się, że zdający zamiast pisać o tym, skąd wzięli pieniądze na zakup hulajnogi, pisali o tym, w jaki sposób weszli w jej posiadanie (np. otrzymując ją w prezencie urodzinowym). Taka realizacja tego podpunktu polecenia nie była akceptowana.

Sporym wyzwaniem dla tegorocznych maturzystów stało się przedstawienie powodów sprzeciwu rodziców wobec planów zakupu hulajnogi. Wiele osób, być może przez nieuważne przeczytanie polecenia, ograniczyło się w swoich pracach do poinformowania o negatywnym nastawieniu rodziców lub do opisanie ich emocji (np. *no estaban contentos, no les gustó la idea, estaban sorprendidos*), nie przedstawiło natomiast ich argumentacji. W przypadku innych zdających, chęć tworzenia bardziej skomplikowanych, dojrzałych wypowiedzi generowała poważne błędy językowe.

Poziom rozszerzony

Średni wynik uzyskany przez absolwentów szkół ponadgimnazjalnych przystępujących do egzaminu maturalnego z języka hiszpańskiego na poziomie rozszerzonym wyniósł 60% punktów.

Zdający najlepiej poradzili sobie z tworzeniem wypowiedzi pisemnej oraz z rozumieniem tekstów pisanych (średni wynik w tych obszarach to 68%). Niższe wyniki uzyskali w obszarze rozumienia ze słuchu (średni wynik – 55%). Najwięcej problemów sprawiło im rozwiązanie zadań sprawdzających znajomość środków językowych (średni wynik – 46%).

W obszarze rozumienia ze słuchu dużym wyzwaniem dla tegorocznych maturzystów okazało się rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętność wyszukiwania określonych informacji w tekście (średni wynik – 48%). Spore trudności sprawiło zdającym wyselekcjonowanie szczegółowych informacji zarówno w zadaniu 2., opartym na czterech krótkich wypowiedziach monologowych dotyczących hiszpańskich wynalazków (średni wynik – 45%), jak i w zadaniu 3., opartym na dłuższym wywiadzie z utytułowanym fotografem (średni wynik za zadania 3.1.–3.4. – 52%).

Przyjrzyjmy się odpowiedziom maturzystów w zadaniu 3.2., które okazało się najtrudniejsze w tej części arkusza.

3.2. Respondiendo a la primera pregunta, el hombre afirma que

- A. los profesionales aceptan que sus fotos se publiquen gratis.
- B. los periódicos siguen mandando a sus fotógrafos por el mundo.
- C. los fotógrafos aficionados luchan por sus beneficios económicos.
- D. los editores optan por publicar material gratuito aunque sea de peor calidad.

Fragment transkrypcji:

Periodista: (...) ¡Hola! Dinos, ¿es peligroso para el trabajo de los profesionales de la documentación gráfica que algunos aficionados saquen fotos y las publiquen gratuitamente en la red?

Fotógrafo: Pienso que sí. **Mucha gente se cree fotógrafa por tener una cámara y no ve nada malo en publicar incluso regalando su trabajo.** Además, los medios de comunicación ya no invierten en reportajes, no envían a sus reporteros al extranjero porque es caro. Si, por ejemplo, una persona que no es un fotógrafo profesional viaja a la India con su nueva cámara, saca fotos y **le hace ilusión verlas en una revista, es frecuente que acepte publicarlas gratis.** El problema está en que **los medios solo se fijan en el precio a la hora de decidir si publicar un trabajo excelente o uno solo correcto o incluso malo.** Así, vencen los aficionados. Un profesional espera que le paguen por su material, no puede permitirse publicar gratis porque hacer fotos es el trabajo del que vive.

Zadanie to poprawnie rozwiązało 38% zdających. Aby wskazać prawidłową odpowiedź **D.** należało powiązać ze sobą dwie informacje: po pierwsze, że o zaakceptowaniu lub odrzuceniu materiału fotograficznego przez wydawcę decyduje nie jego jakość, lecz cena

(El problema está en que los medios solo se fijan en el precio a la hora de decidir si publicar un trabajo excelente o uno solo correcto o incluso malo.); po drugie, że wielu fotografów amatorów (nierzadko osób niemających pojęcia o fotografowaniu) chętnie oferuje wydawnictwom własnoręcznie wykonane zdjęcia, nie żądając w zamian żadnej zapłaty. Robi to dla czystej satysfakcji ujrzenia „swego dzieła” w poczytnym czasopiśmie. Obrazował to przykład turysty podróżującego po Indiach. Ponad połowa maturzystów wybrała błędne odpowiedzi. Co trzeci zdający zaznaczył opcję C. Część osób najprawdopodobniej zasugerowała się sformułowaniem *Así, vencen los aficionados.*, które skojarzyła z czasownikiem *luchar*. Zdający nie zauważyli, że autor wypowiedzi, mówiąc o „zwycięskich” amatorach, nie odnosił się do ich walki o korzyści finansowe, ale do ich nieetycznej praktyki, pozbawiającej źródła utrzymania profesjonalnych fotografów.

Najmniej kłopotów sprawiło zdającym zadanie 3.4., w którym należało określić tematykę zdjęć zaprezentowanych przez fotografa na jednej z prestiżowych wystaw. Dwie trzecie maturzystów zrozumiało, że chodziło o przemoc domową wobec kobiet.

Bardziej wyrównane wyniki, ale zarazem niższe niż w zadaniu 3., były w zadaniu 2.: od 43% do 48% poprawnych rozwiązań. Przeanalizujemy jednostki 2.1. i 2.2.

Fragment zadania:

El/la hablante afirma que el inventor

- A. se hizo rico gracias a su patente.
- C. no logró comercializar el producto que había patentado.
- D. no puso ningún interés en que su producto fuera lanzado al mercado.

2.1.	2.2.
D	C

Fragment transkrypcji:

Texto 1

El gallego Ramón Vereá ha pasado a la historia por ser el inventor de la calculadora, es decir, de la primera máquina, de unos 26 kilos de peso, que era capaz de hacer directamente operaciones de sumar, restar, multiplicar y dividir en cuestión de segundos y dando como resultado números de hasta 15 cifras. El aparato inventado por Vereá podría haberlo convertido en millonario, no obstante, el inventor rechazó todos los intentos de comercializar su máquina y afirmó a un diario que no perseguía más que demostrar que un español era capaz de inventar algo insólito. Su calculadora fue patentada en Nueva York y dejó huella en la historia de la computación como base para futuras máquinas.

Texto 2

Pocos saben que el fútbol fue ideado por Alejandro Campos en 1937 mientras el inventor convalecía en un hospital. A Alejandro le dio pena ver a muchos niños heridos por los bombardeos de la guerra y pensó que había que hacer algo para entretenerlos. Fue entonces cuando se le ocurrió la idea de crear un “fútbol de mesa” y pidió ayuda a un

carpintero que construyó el juego siguiendo sus instrucciones. **Pese a que Alejandro Campos patentó su invento, no consiguió que el fútbol se fabricase, ya que en aquel momento las fábricas de juguetes eran utilizadas para la producción de armas.**

W obu tekstach była mowa o wynalazkach, które w początkowej fazie swojego istnienia nie były produkowane na masową skalę. Różne były natomiast powody, dla których tak się stało, i na tych szczegółach bazowały oba zadania. O tym, że Ramón Vereá nie był w ogóle zainteresowany wprowadzeniem swojego produktu na rynek (zadanie 2.1., zdanie **D.**) świadczył fragment nagrania mówiący o celu, jaki mu przyświecał i odrzuceniu przez Hiszpana wszelkich propozycji skomercjalizowania jego wynalazku. Z kolei wybranie prawidłowej odpowiedzi w zadaniu 2.2. zależało od zrozumienia fragmentu o fiasku działań podjętych przez Alejandra Camposa, które miały na celu uruchomienie masowej produkcji „piłkarzyków”. Istotne było powiązanie informacji z nagrania *no consiguió que el fútbol se fabricase* z fragmentem zdania **C.** *no logró comercializar el producto*. Zadanie 2.1. poprawnie rozwiązało 44% zdających, a 2.2. – 48%. Analiza wyboru dystraktorów pokazuje, że wielu maturzystów wybrało w tych zadaniach odpowiedzi dokładnie odwrotnie. Najbardziej prawdopodobne wydają się dwa powody: kierowanie się wyrazem *comercializar* użytym w tekście 1. i w zdaniu C. lub niezrozumienie czasownika *lograr* (udać się, zdołać coś zrobić), kluczowego dla rozwiązania zadania 2.2., a pośrednio również dla zadania 2.1.

O niskim poziomie rozwiązywalności zadania 2.1. zdecydowała też atrakcyjność zdania A. Zdający zasugerowali się zapewne fragmentem *El aparato inventado por Vereá podría haberlo convertido en millonario*. Nie zrozumieli, że chodziło tylko o potencjalną możliwość zdobycia fortuny przez wynalazcę. O tym, czy stał się bogatym człowiekiem, czy nie, w nagraniu nie było mowy.

Lepiej zdający poradzili sobie z zadaniami wymagającymi globalnego zrozumienia tekstu. Wyniki uzyskane za poszczególne zadania były zróżnicowane i wahały się od 53% do 73% poprawnych rozwiązań, a średni wynik wyniósł 67% punktów. Łatwiejsze dla tegorocznych maturzystów okazało się określenie głównej myśli tekstu (zadanie 1.1.) niż określenie intencji nadawcy/autora tekstu (zadania 1.2., 1.3. i 3.5.).

Zadanie 1.1. oparte było na krótkiej wypowiedzi monologicznej. Mężczyzna wspominał napotkaną pewnego dnia parę, która nie zważając na strugi deszczu, grzmoty i błyskawice, niewzruszenie stała w kolejce na ulicy po kupon loteryjny. Ich nadzieja na trafienie głównej wygranej była silniejsza niż strach przed rażeniem piorunem. 73% maturzystów zrozumiało przesłanie autora i wybrało poprawną odpowiedź **B.** *El hablante presenta un ejemplo de actitud optimista*.

Niewiele trudniejsze okazało się zadanie 1.2., dotyczące skutecznego zwalczania stresu w sytuacji łączenia obowiązków zawodowych z nauką (71% poprawnych rozwiązań), oraz zadanie 1.3., w którym należało stwierdzić, na co skarży się kobieta (69% poprawnych rozwiązań).

Najwięcej problemów sprawiło natomiast określenie intencji nadawcy w zadaniu 3.5., opartym na ostatnim fragmencie wspomnianego już wywiadu z fotografem.

3.5. Respondiendo a la pregunta sobre los premios, el entrevistado

- A. presume del dinero ganado.
- B.** valora las ventajas de haber sido premiado.
- C. aconseja participar en concursos de fotografía.
- D. cuestiona los criterios utilizados para premiar fotos.

Fragment transkrypcji:

Periodista: Algunos creen que te has hecho rico por haber ganado tantos premios.

Fotógrafo: Con los premios uno no se hace rico. Los premios me han facilitado publicar algunos temas que antes de ganar no me querían publicar, cosa que no entiendo porque un buen trabajo es bueno antes de ser galardonado. También me han ayudado a preparar nuevos trabajos. Hay que saber aprovechar los premios, pero fotografiar sin pensar en ellos; hay que fotografiar porque creemos en nuestro trabajo y no porque se organicen concursos.

Poprawną odpowiedź **B.** wskazała niewiele ponad połowa zdających, mimo że mężczyzna znaczną część swojej wypowiedzi poświęcił znaczeniu nagród dla rozwoju jego kariery zawodowej. Najistotniejsze dla rozwiązania zadania były te fragmenty, w których mówił, co zyskał dzięki zdobytym nagrodom. Jednak co trzeci maturzysta uznał, że mężczyzna odnosi się krytycznie do kryteriów stosowanych podczas konkursów fotograficznych i zaznaczył odpowiedź D. Takie przypuszczenie mógł nasunąć fragment dotyczący prac odrzuconych ze względu na tematykę oraz słowa *cosa que no entiendo porque un buen trabajo es bueno antes de ser galardonado*. Zdający nie zwrócili uwagi, że fotograf nie kwestionował kryteriów konkursowych, lecz skarżył się na wydawców, którzy ocenę jakości materiału zdjęciowego uzależniali od zdobytych przez artystę nagród.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych sprawdzane były trzy umiejętności: znajdowania w tekście określonych informacji (zadania 4.1.–4.4. oraz 6.1.–6.4.), określania intencji nadawcy/autora tekstu (zadanie 6.5.) oraz rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (zadania 5.1.–5.4.).

W odróżnieniu od części ze słuchu, w tej części arkusza zdający bardzo dobrze poradzili sobie z wyszukiwaniem szczegółowych informacji w tekście. Świadczy o tym zarówno średni wynik uzyskany za rozwiązanie wszystkich ośmiu zadań (73%), jak też wyniki uzyskane za poszczególne jednostki (od 66% do 87% poprawnych odpowiedzi).

Najwyższy średni wynik zdający uzyskali za rozwiązanie zadania 4. – 76%. W tym roku zadanie oparte było na tekstach dotyczących trzech różnych barów, które uchodzą za jedne z najbardziej oryginalnych na świecie. Wskazanie poprawnych odpowiedzi wymagało zwrócenia uwagi na szczegóły, które wyróżniają te lokale. Przyjrzyjmy się zadaniu 4.1., które sprawiło zdającym najwięcej problemów, i zadaniu 4.4., które okazało się najłatwiejsze.

Fragment zadania:

¿En cuál de los textos el autor hace referencia a un bar

4.1.	al que se accede con una contraseña?	A
4.4.	que impone ciertas limitaciones de consumo?	A

TRES BARES MUY ORIGINALES

- A.** ¿Conoces el *Back Door*? Es un bar de cuatro metros cuadrados, ubicado en Milán. A este diminuto local no se llega de cualquier manera. Aunque no se exige vestimenta especial, sí **hace falta conocer la palabra clave para poder entrar** y hay que reservar el sitio con bastante tiempo de antelación. Los que no tienen reserva pueden llamar a la puerta y desde una ventanilla los atenderá un barman que lleva una máscara. Junto a la ventanilla **hay unas reglas para los clientes de la calle: máximo un cóctel por cliente**, sin preguntas y sin quedarse delante de la puerta.
- B.** Se trata de un bar en Suiza, uno de los más excéntricos del mundo. La decoración del *Skeleton Bar* es del creador de los personajes de la película *Alien*. Hans Ruedi Giger convirtió un antiguo castillo en un museo y en una de sus salas **diseñó** el bar donde, al tomar tu bebida, te sientes como si estuvieras dentro del armazón de un gran animal. Los huesos de misteriosos seres fantásticos dan forma a arcos o constituyen parte del mobiliario. Mesas y sillas alucinantes, así como todo tipo de detalles convierten el pub en un lugar tan escalofriante como espectacular.
- C.** Viña del Mar es la primera ciudad de América Latina con un bar construido completamente de hielo. El *Antarctic Ice Bar* se encuentra a 500 metros de una playa, y los 5 grados bajo cero de su interior son por sí mismos toda una experiencia en comparación con las altas temperaturas del balneario de la costa. **Antes de entrar en el bar sus clientes están obligados a pasar por una pre cámara y ponerse guantes, bufandas y abrigos.** Una vez allí, los tragos más pedidos son el ron, el pizco y la cerveza caliente, bebidas a las que los **consumidores** atribuyen propiedades rehabilitadoras.

W zadaniu 4.1. zdający mieli stwierdzić, w którym tekście znajduje się informacja o barze, do którego można wejść po podaniu hasła. Fragment *hace falta conocer la palabra clave para poder entrar* jednoznacznie wskazywał, że jest to mediolański bar *Back Door*, opisany w tekście **A**. Odpowiedź tę wybrało 66% zdających. Powodem, dla którego jedna trzecia maturzystów straciła punkt w tym zadaniu była najprawdopodobniej niezajomość słowa *contraseña*. W tej sytuacji atrakcyjne wydały się zarówno tekst B., jak i C. W tym ostatnim mowa była o warunkach, jakie muszą spełnić klienci, aby wejść do lokalu (obowiązek założenia na siebie ciepłych płaszczy, rękawiczek i szalików). Czasownik *acceder* (dostać się), użyty w zadaniu, skojarzono zapewne z czasownikiem *entrar* (wchodzić), pojawiającym się w tekście. Dodatkowo, niektórzy zdający prawdopodobnie zasugerowali się słowami *consumidores* i *consumo*. W przypadku osób, które wybrały odpowiedź B. mógł zadziałać podobny mechanizm. Część osób być może uznała, że tekst zawiera opis miejsca, przez

które trzeba przejść, lub urządzeń, które pozwalają dostać się do baru. Inni zdający mogli skojarzyć słowo *contraseña* z *diseño* i założyli, że jest to specyficzny rodzaj wystroju wnętrza.

Aby poprawnie rozwiązać zadanie 4.4., należało wyszukać informację o obowiązujących w lokalu ograniczeniach w konsumpcji. Tym razem również chodziło o włoski bar *Back Door*, w którym jeden klient może kupić tylko jeden koktajl na wynos. 87% zdających trafnie zidentyfikowało tę informację i wskazało prawidłową odpowiedź **A**.

Dobrze maturzyści poradzili sobie również z wyszukiwaniem określonych informacji w dłuższych tekstach. Zadania 6.1.–6.4. poprawnie rozwiązało od 68% do 75% zdających.

Globalnego zrozumienia tekstu wymagało zadanie 6.5., sprawdzające umiejętność określania intencji nadawcy/autora tekstu. Prawie 77% zdających słusznie uznało, że pytania skierowane do czytelnika w ostatnim akapicie artykułu miały skłonić do refleksji nad własnym życiem.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych tegoroczni maturzyści najslabiej poradzili sobie z zadaniem 5., w którym sprawdzana była umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Średni wynik 57% punktów okazał się najniższy w tej części arkusza. Poziom rozwiązań poszczególnych zadań wahał się od 51% do 63% poprawnych odpowiedzi. Przyjrzyjmy się wyborom absolwentów w tym zadaniu.

ESCRITOR ENJUICIADO POR SU PERSONAJE

En 1955 Gabriel García Márquez publicó en un periódico colombiano un reportaje por entregas en el que contaba la historia de Luis Alejandro Velasco, un marinero de un buque de guerra colombiano que naufragó por el Caribe y sobrevivió navegando en una balsa durante diez días, sin comida ni agua potable. **5.1. C** Es que la publicación reveló una verdad muy molesta para las autoridades colombianas de aquel entonces. Gracias al relato de Velasco se supo que el buque no naufragó a consecuencia de una tormenta, sino por causa del contrabando de electrodomésticos que llevaba en la cubierta. Esa revelación no fue perdonada por el gobierno autoritario de la época y el escritor que se había atrevido a hacerla pública tuvo que abandonar su país natal.

Quince años después, una editorial española propuso a Márquez publicar la historia en forma de un libro. El escritor accedió con ganas y el relato salió con un título muy significativo: “Relato de un naufrago”. También escribió un prólogo en el que anunciaba que las eventuales ganancias por derechos de autor las cedía al protagonista del relato, o sea, a Velasco. **5.2. A** Esa determinación la mantuvo durante catorce años hasta que Velasco cambió de parecer y le inició a Márquez un juicio. El marinero argumentó que no solo las ganancias por derechos de autor le correspondían a él, sino también la propiedad de esos derechos dado que la historia era suya. **5.3. E** Por lo tanto, Márquez no tenía derecho a considerarse el verdadero autor del libro.

Al cabo de un largo juicio, la justicia dio la razón al escritor. Velasco no consiguió que lo reconocieran como autor o coautor del libro. **5.4. B** Este último, disgustado, decidió desde ese momento donar las cuotas que le correspondían a una fundación docente y, al mismo tiempo, dio instrucciones para retirar del prólogo escrito para la edición española de su reportaje todas las referencias a Velasco.

- A.** Lo hizo como una especie de homenaje al compatriota cuyo drama y sufrimiento le habían inspirado y sin los que el libro no se hubiera escrito.
- B.** Además, perdió irreversiblemente las regalías que hasta entonces Márquez le había pagado voluntariamente.
- C.** El relato tuvo un éxito espectacular, pero fue también la causa del exilio de Márquez, que se vio obligado a emigrar a Europa.
- D.** La novela marcó la vida de ambos e inició una relación llena de rencor y desconfianza que duró varias décadas.
- E.** Según la interpretación del náufrago, el escritor no fue más que un complemento, por muy necesario que fuera, para relatar de una forma correcta y atractiva sus peripecias.

Najmniej problemów sprawiło zdającym rozwiązanie zadania 5.1. Zdanie występujące po luce, rozpoczynające się od słów *es que*, konstrukcji typowej dla zdań okolicznikowych przyczyny, wskazywało, że dobierany fragment musi zawierać informację o skutkach, jakie wywołało opublikowanie historii rozbitka Alejandra Velasco. Informację taką zawierało zdanie **C.** Wybrało je 63% zdających.

Niewiele trudniejsze okazało się dobranie brakującego fragmentu w ostatnim akapicie, który dotyczył rozstrzygnięcia sporu między Marquezem, autorem opowiadania, a ocalałym marynarzem, którego losy posłużyły za kanwę utworu. 62% maturzystów prawidłowo zidentyfikowało zdanie **B.**, w którym była mowa o utracie przez Velasca tantiem.

Znacznie więcej kłopotów przysporzyły zdającym zadania 5.2. i 5.3., które rozwiązało odpowiednio 52% i 51% maturzystów. Analiza wyboru dystraktorów pokazuje, że wielu z nich wybrało w tych zadaniach odpowiedzi dokładnie odwrotnie. Do luki 5.2. należało dobrać fragment **A.**, który tłumaczył powody, dla których Marquez postanowił odstąpić bohaterowi swego opowiadania zyski wynikające z praw autorskich. Wiele zdających wybrało jednak zdanie E. Zawierało ono opinię marynarza o wkładzie obu stron w powstanie dzieła. Velasco, z jednej strony, deprecjonował rolę Marqueza, z drugiej, podnosił własne zasługi. Być może część zdających uznała, że to właśnie ten fragment tłumaczył szczodry gest pisarza. Nie zauważyli, że słowa *Esa determinación la mantuvo durante catorce años (...)* odnosily się do pisarza, a nie do marynarza, a fragment *hasta que Velasco cambió de parecer y le inició a Márquez un juicio. (...) argumentó que no solo las ganancias por derechos de autor le correspondían a él, sino también la propiedad de esos derechos dado que la historia era suya.* stał w logicznej sprzeczności z informacją zawartą w zdaniu E.

Zdanie **E.** pasowało natomiast do luki 5.3. Z jednej strony, wyjaśniało, co Velasco miał na myśli, mówiąc, że była to „jego historia”, z drugiej, tworzyło związek przyczynowo - skutkowy ze zdaniem występującym po luce. Być może nieuważna lektura (np. pominięcie części tekstu) sprawiła, że niektórzy zdający błędnie zinterpretowali zdanie poprzedzające lukę. Sądząc, że Velasco mówi nie o sobie, lecz o Marquezie, wskazali odpowiedź A.

Znajomość środków językowych sprawdzały trzy zadania.

Najwyższy średni wynik – 60% – zdający uzyskali za zadanie 7., które polegało na dobraniu do każdej luki odpowiedniego wyrazu spośród czterech opcji. Najmniej problemów sprawiło uzupełnienie luki 7.4. właściwym przyimkiem w wyrażeniu *echar de menos*. Poprawną odpowiedź **B.** *de* wybrało ponad dwie trzecie zdających, wykazując się tym samym znajomością sprawdzanego w zadaniu związku frazeologicznego. Znacznie większym

wyzwaniem okazało się dobranie odpowiedniej formy czasownika do luki w zdaniu *Avisadas las autoridades, ordenaron que los pescadores las 7.3. _____ a enterrar a la Casa de Campo*. Niespełna połowa zdających wiedziała, że struktura tego zdania podrzędnie złożonego wymusza użycie *imperfecto de subjuntivo* i zaznaczyła odpowiedź **C. Llevaran**.

Średni wynik uzyskany za rozwiązanie zadania 8. wyniósł 50%. Polegało ono na wpisaniu odpowiedniego wyrazu w lukę w tekście. Najłatwiejsze okazało się uzupełnienie luki 8.4. przymikiem *a* poprzedzającym rzeczownik w funkcji dopełnienia dalszego (*sugirieron _____ a los padres*). Zadanie to poprawnie rozwiązało 63% zdających. Nieco więcej kłopotów sprawiło uzupełnienie luk brakującymi czasownikami w wyrażeniach *dar a luz* (zad. 8.1.) i *estar a punto de* (zad. 8.3.) – odpowiednio 51% i 45% poprawnych rozwiązań. Najtrudniejsze okazało się zadanie 8.2., którego rozwiązanie zależało od zrozumienia opisanej sytuacji. Kontekst sugerował, że fragment *el límite de _____* należy uzupełnić rzeczownikiem *velocidad*. Punkt w tym zadaniu zdobyło 42% maturzystów.

Najniższy średni wynik – 28% – zdający uzyskali za zadanie 9., w którym należało uzupełnić zdania z wykorzystaniem podanych w nawiasach wyrazów w odpowiedniej formie. Poprawne uzupełnienie poszczególnych fragmentów zdań wymagało od maturzystów m.in. znajomości zasad następstwa czasów, tworzenia zdań warunkowych, znajomości wyrażen idiomatycznych i peryfraz werbalnych. Najtrudniejsze okazało się poprawne uzupełnienie zdania 9.2. *No les hagas caso, que están (intentar / tomar / a ti / pelo) _____*. Udało się to zaledwie 11% maturzystów. Najczęściej popełniane błędy to wstawianie przyminka *a* po czasowniku *intentar*, nieprzekształcanie formy zaimka osobowego z mocnej na nieakcentowaną (*a ti* na *te*), opuszczanie rodzajnika przed rzeczownikiem *pelo*. Tylko co trzeci maturzysta bezbłędnie uzupełnił fragment zdania po wyrażeniu *yo que tú*, wykazując się umiejętnością tworzenia zdań warunkowych II typu i zastosowania konstrukcji peryfrastycznej *dejar+de+infinitivo*. Najlepiej maturzyści poradzili sobie z zadaniem 9.1. Lukę w zdaniu *Anoche nos despedimos de nuestros amigos deseándoles que (tener / mucho / suerte) _____ en la expedición*. poprawnie uzupełniło 41% abiturientów. Najczęściej popełniane błędy w tym zadaniu to stosowanie trybu *indicativo* zamiast *subjuntivo* (np. *tenían* zamiast *tuvieran*) oraz nieuzgodnienie rodzaju przymiotnika z rodzajem rzeczownika (*mucho suerte* zamiast *mucha suerte*).

Ostatnią częścią arkusza była wypowiedź pisemna. W tym roku zdający mieli do wyboru napisanie rozprawki, w której należało przedstawić swoją opinię na temat gier planszowych jako sposobu spędzania czasu wolnego w aspekcie wartości edukacyjnych i kontaktów towarzyskich, oraz artykułu, w którym należało opisać swój udział w organizacji Dnia Otwartego w schronisku dla zwierząt i wskazać korzyści wynikające z zaangażowania w wolontariat na rzecz zwierząt.

Najwyższe średnie wyniki maturzyści uzyskali w kryterium zgodności z poleceniem (75% punktów) oraz w kryterium spójności i logiki wypowiedzi (72%). Duże braki dało się natomiast zaobserwować w opanowaniu struktur leksykalno-gramatycznych. Niezbyt szeroki zakres środków językowych utrudniał z kolei precyzyjne i swobodne wyrażanie myśli. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w wynikach uzyskanych za zakres środków leksykalno-gramatycznych oraz poprawność środków językowych – po 61%.

Analiza treści wypowiedzi pisemnych pozwala stwierdzić, że prace większości zdających były zgodne z tematem, ale zawierały też usterki.

Mimo że rozprawka pojawia się od wielu lat rokrocznie na egzaminie z języka hiszpańskiego i jest najczęściej ćwiczoną i najchętniej wybieraną formą wypowiedzi, to część zdających wciąż popełnia błędy formalne w formułowaniu tezy i w pisaniu zakończenia oraz w realizacji elementów tematu. W tym roku typ rozprawki wymagał jasnego wyrażenia swojej opinii na podany temat. Teza musiała być tak postawiona, aby odbiorca nie miał wątpliwości, czy autor wypowiedzi uważa, że granie w gry planszowe to dobry, czy zły sposób spędzania wolnego czasu. Osoby, które dostrzegały zarówno wady, jak i zalety takiej formy rozrywki mogły postawić tezę „za i przeciw”. Pomimo tylu możliwości, zdarzały się prace, w których zdający stawiali tezę w formie pytania, które nie zapowiadało jasno typu rozprawki, np. „Czy gry planszowe to dobry sposób spędzania wolnego czasu?”

Drugi dość częsty błąd to rozwijanie swojej wypowiedzi w oderwaniu od postawionej tezy. Na przykład, autor sygnalizował w tezie, że będzie rozpatrywać zalety grania w gry planszowe, po czym w rozwinięciu przedstawiał również wady takiego sposobu spędzania czasu wolnego. To samo dotyczy zakończenia. Nierzadko w podsumowaniu zdający przywoływał jakiś problem, którego w ogóle nie poruszał w rozwinięciu. Każdy z wymienionych powyżej błędów formalnych mógł skutkować utratą punktu w kryterium zgodności z poleceniem.

To, co zwraca uwagę w pracach tegorocznych maturzystów, którzy wybrali rozprawkę, to realizowanie, oprócz podanych w poleceniu dwóch elementów tematu, również innych aspektów. Zdający odnosili się np. do problemu konkurencyjności gier planszowych wobec gier online, ich ceny lub wpływu na zdrowie. Takie realizacje polecenia były szczególnie częste, gdy piszący stawiali tezę „za i przeciw”.

Zdający, którzy wybrali artykuł również nie ustrzegli się pewnych usterek. Do najczęstszych należało realizowanie drugiego elementu tematu w zakończeniu lub pomijanie zakończenia. Taki sposób realizacji zawsze skutkował utratą punktów w kryterium zgodności z poleceniem.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka hiszpańskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z maturzystami w kolejnych latach.

- ❖ Rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętność znajdowania określonych informacji w obszarze rozumienia ze słuchu na poziomie rozszerzonym było jednym z największych wyzwań dla tegorocznych maturzystów. Wydaje się, że może być to skutkiem braku osłuchania się z językiem. Dobrze jest zachęcać uczniów do słuchania różnych rodzajów tekstów (reportaży, wywiadów, piosenek, komunikatów, reklam itd.) lub oglądania filmów w wersji oryginalnej. Niekoniecznie długie, ale częste słuchanie sprawi, że uczniowie zaczną odróżniać i rozumieć poszczególne słowa, a z biegiem czasu, coraz dłuższe fragmenty tekstów.
- ❖ Spore trudności sprawiły maturzystom zadania sprawdzające rozpoznawanie związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Należy przypominać uczniom, aby nie traktowali tekstu „wybiórczo”, skupiając się np. tylko na zdaniu przed lub tylko na zdaniu po luce. Tekst to zamknięta całość, jak obraz ułożony z puzzli, w którym każdy element układanki łączy się idealnie z pozostałymi kawałkami. Aby uczniowie rozwinęli swoją świadomość, czym jest tekst i co sprawia, że stanowi spójną całość, należy zwracać ich uwagę na różnorodne rodzaje związków w tekście, np. typowe wyrażenia, które wskazują na kontynuację myśli, wprowadzają przeciwny punkt widzenia lub zapowiadają ilustrację jakiegoś problemu przykładem. Warto przygotować ćwiczenia polegające na układaniu fragmentów tekstu we właściwej kolejności oraz łączeniu różnych części tekstu w logiczną całość, np. za pomocą spójników i leksykalnych wskaźników zespolenia.
- ❖ „Piętą achillesową” zdających pozostaje ograniczony zakres środków leksykalnych. Powinno się więc pracować nad systematycznym wzbogacaniem słownictwa poprzez różnorodne ćwiczenia, np. tworzenie zbiorów synonimów i antonimów, tworzenie razem z uczniami definicji pojęć, „map pamięci”, wdrażanie na lekcjach techniki kategoryzacji polegającej na grupowaniu przez uczniów wielu różnych wyrazów według podanych kategorii.
- ❖ Wielu uczniów ma kłopoty z tworzeniem poprawnej, dojrzałej wypowiedzi pisemnej. Wskazane byłyby więc ćwiczenia syntaktyczne polegające na kształtowaniu umiejętności konstruowania zdania tak, aby najtrafniej wyrażało ono pożądaną myśl. Pomocne będą także ćwiczenia słownikowo-frazeologiczne, np. zastępowanie słów i struktur o wysokim stopniu pospolitości wyrażeniami synonimicznymi, sięganie do idiomów i metafor.
- ❖ Najczęściej zaobserwowane usterki w wypowiedziach pisemnych na poziomie rozszerzonym to nieprawidłowo zredagowana teza w rozprawce (niezapowiadająca typu rozprawki), teza i/lub zakończenie niezgodne z treścią wypowiedzi (np. teza jednostronna, a argumentacja w rozwinięciu „za i przeciw”; w rozwinięciu omówione dwa elementy tematu, a w podsumowaniu odniesienie się do więcej niż dwóch). Zapoznanie, a potem regularne przypomnianie uczniom kryteriów oceniania wypowiedzi pisemnej może sprawić, że uda im się uniknąć błędów, które mogą wpłynąć negatywnie na ocenę ich wypowiedzi pisemnej.